

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเทศบาลเมืองบึงยี่โถ (Public Participation in the Beungyitho Municipality Administration.) นอกจากจะเป็นการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการทดสอบแนวคิด ทฤษฎีด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของรัฐบาลส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นการวิจัยตามความต้องการของสำนักงานเทศบาลเมืองบึงยี่โถ การวิจัยได้กระทำโดยการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพจริงและข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง และได้รับความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภายใต้การอำนวยความสะดวกของสำนักงานเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญโดยสรุปดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองบึงยี่โถ 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองบึงยี่โถแยกตามลักษณะของผู้เกี่ยวข้อง และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นของชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองบึงยี่โถได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งได้จากความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยผู้บริหารเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ผู้นำชุมชน และ ประชาชน ที่อาศัยในเขตชุมชนต่างๆในเทศบาลเมืองบึงยี่โถ รวม 219 คนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการจำเป็นของชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โถได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งได้จากความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องดังกล่าว ในส่วนที่เป็นคำตอบข้อคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม และจากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยรวบรวมจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน โดยวิธีการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ลึก

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. จากการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองบึงยี่โถ โดยแยกเป็น 5 ประเด็น หรือ 5 ระดับ ได้แก่ 1) ด้านการรับข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (information participation) 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (consulting participation) 3) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชน (involving participation) 4) ด้านการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (empowering participation) และ 5) ด้านการประเมินโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (evaluation participation) สรุปได้ดังนี้

1.1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองบึงยี่โถอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย = 2.57) และในด้านการรับข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 2.89) ในด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 2.59) และในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชน (ค่าเฉลี่ย = 2.76) ในขณะที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับน้อยในการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 2.41) และด้านการประเมินโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (ค่าเฉลี่ย=2.18)

1.2. เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านย่อยพบว่าการมีส่วนร่วมในการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและการประเมินโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนในทุกด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ทั้งในกรณีวิเคราะห์ในภาพรวม กรณีที่แยกพิจารณาแยกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง และ กรณีที่แยกพิจารณาแยกตามหมู่ที่ตั้งครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านหรือระดับขั้นแรกๆมากกว่าขั้นหลังๆ โดยมีส่วนร่วมในขั้นที่ 1 มากกว่า ขั้นที่ 2, มีส่วนร่วมในขั้นที่ 2 มากกว่า ขั้นที่ 3, มีส่วนร่วมในขั้นที่ 3 มากกว่า ขั้นที่ 4, และมีส่วนร่วมในขั้นที่ 4 มากกว่า ขั้นที่ 5

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองบึงยี่โถแยกตามเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหมู่ที่ตั้งครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า

2.1. ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองบึงยี่โถในด้านต่างๆ ทั้งโดยรวมและรายด้านย่อยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบแยกตามสถานภาพและหมู่ที่ตั้งบ้านเรือนของกลุ่มตัวอย่าง แต่มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบแยกตาม เพศ ช่วงอายุ และระดับการศึกษา

2.2. กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพที่แตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มผู้บริหารที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงานของเทศบาล กลุ่มตัวแทนชุมชน และประชาชนทั่วไปที่อาศัยในเขตชุมชนต่างๆในเทศบาลเมืองบึงยี่โถ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลแตกต่างกัน และผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการทดสอบของ Tukey HSD พบว่าความแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นในทุกด้านของการมีส่วนร่วม โดยกลุ่มผู้บริหารที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงานของเทศบาล และกลุ่มตัวแทนชุมชนมีความคิดเห็นว่าเทศบาลมีการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับที่มากกว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชาชนโดยทั่วไป ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเป็นการพิจารณาจากคนละด้าน ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงานของเทศบาลและกลุ่มตัวแทนชุมชนเป็นมุมมองของผู้ที่ใกล้ชิดหรือเป็นส่วนหนึ่งของผู้บริหารงานของเทศบาล ซึ่งเป็นการพิจารณาในฐานะผู้จัดให้บริการ ในขณะที่ความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนทั่วไปเป็นมุมมองในฐานะของผู้รับบริการ ผลการวิจัยจึงสะท้อนถึงปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้และการสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการเกี่ยวกับความหมายและความเข้าใจของการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3. กลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งครัวเรือนอยู่ในหมู่ที่ต่างกัน ได้แก่ หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 3 และ หมู่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลที่แตกต่างกัน เมื่อทำการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการทดสอบของ Tukey HSD พบว่าความแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นในเกือบทุกด้านของการมีส่วนร่วม ยกเว้นด้านการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ 1 และ หมู่ 2 มีความคิดเห็นว่าเทศบาลมีการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับปานกลางในด้านต่างๆมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งครัวเรือนอยู่ในหมู่ 3 และ หมู่ 4 และพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งครัวเรือนในหมู่ที่ 4 มีความคิดเห็นว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลในด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความคิดเห็นว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลในด้านการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและด้านการประเมินโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งครัวเรือนอยู่ในหมู่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเป็นการพิจารณาจากคนละด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการจำเป็นของชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองบึงยี่โถได้ พบว่า

3.1. ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพของสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อสุขอนามัย อาทิ ท่อระบายอุดตัน น้ำท่วมขังในส่วนที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อกับความปลอดภัยและความสะดวกในการเดินทาง อาทิ ถนนแคบ ถนนขรุขระ ถนนชำรุด ไฟฟ้ามืด ในส่วนที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อสังคมวัฒนธรรม อาทิ ปัญหาการไม่มีส่วนร่วมในการดูแลชุมชน และปัญหายาเสพติด

3.2. ในส่วนของความต้องการจำเป็น พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถแยกความต้องการจำเป็นออกจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน การระบุความต้องการจำเป็นส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องเดียวกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน ปัญหาและความต้องการจำเป็นส่วนหนึ่งต้องใช้เวลานานและงบประมาณจำนวนมากในการแก้ไข อาทิ ปัญหาด้านยาเสพติด และความต้องการสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาและความต้องการจำเป็นบางประการชุมชนสามารถแก้ไขได้เองและไม่ใช้ความต้องการจำเป็นที่เร่งด่วน อาทิ การปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามฯ

3.3. จากข้อมูลภาคสนามพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ 1 หมู่ 2 และหมู่ 3 มีตัวแทนชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาเทศบาลในด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ 4 และจากการประชุมกลุ่มและการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนพบว่าชุมชนที่มีที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ใน หมู่ 4 ได้รับการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆต่างๆล่าช้ากว่าชุมชนที่มีที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ 1 หมู่ 2 และ หมู่ 3 เนื่องจากลักษณะการกระจายของครัวเรือนและความหลากหลายของอาชีพ ปัญหาและความต้องการจำเป็นส่วนหนึ่งต้องใช้เวลานานและงบประมาณจำนวนมากในการแก้ไข อาทิ ปัญหาด้านยาเสพติด และความต้องการสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ความต้องการบางประการชุมชนสามารถแก้ไขได้เองและไม่ใช้ความต้องการจำเป็นที่เร่งด่วน อาทิ การปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามฯ ผลการวิจัยในส่วนนั้นนอกจากสะท้อนถึงปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้และการสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการเกี่ยวกับความหมายของการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ในแต่ละเขตที่ตั้งหมู่บ้านแล้ว ยังสะท้อนถึงปัญหาในการจัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขปัญหาและความต้องการจำเป็นในแต่ละชุมชนในกรณีที่เป็นบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานของเทศบาล

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยซึ่งมีประเด็นสำคัญโดยสรุปว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองบึงยี่โถอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและในด้านการรับข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ในด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชน ในขณะที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับน้อยในการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน) และด้านการประเมินโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิด ทฤษฎี ที่ระบุไว้ว่าประชาชนจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นในระดับชั้นสูงๆ ชั้นที่สี่ขึ้นไปซึ่งชั้นที่ห้าต่ำกว่าชั้นแรกๆ และจากการพบว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงานของเทศบาลและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้แทนชุมชน มีความคิดเห็นที่เทศบาลมีการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับที่มากกว่ากลุ่มที่เป็นประชาชนโดยทั่วไป และกลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั่งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ 1 และ หมู่ 2 มีความคิดเห็นที่เทศบาลมีการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับที่ต่ำกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีที่ตั่งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ 3 และ หมู่ 4 ซึ่งน่าจะเกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้และการสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการเกี่ยวกับความหมายของการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และเนื่องจากการลำดับความสำคัญของการแก้ไขปัญหาและความต้องการจำเป็นในชุมชน

ดังนั้นหากเทศบาลเมืองบึงยี่โถและเทศบาลเมืองอื่นๆ ตระหนักและให้ความสำคัญหรือมีกลยุทธ์ในการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามวัตถุประสงค์ของพ.ร.บ.๗ การกระจายอำนาจ ควรพิจารณาและนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารงานเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเพิ่มขึ้นในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาล โดยผู้บริหารเทศบาลเมืองควรดำเนินการดังนี้

1. ปรับวิธีการหรือมาตรการการสื่อสารกับกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้แทนชุมชน และประชาชนทั่วไปให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับ (1) ความหมายและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารระดับหรือในด้านต่างๆ (2) ความสำคัญและความจำเป็นของการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน (3) การจัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขปัญหาและความต้องการจำเป็นในชุมชน และ (4) บทบาทหน้าที่ในการบริหารงานของเทศบาล

2. ปรับรูปแบบกิจกรรมที่ดึงดูดและจูงใจให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในลักษณะของการเป็นผู้ให้ประโยชน์ต่อเทศบาลและส่วนรวมมากกว่าการเป็นผู้รับประโยชน์จากเทศบาลและส่วนรวม

3. ปรับรูปแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นจากเดิมในทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านการเพิ่ม อำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและด้านการประเมิน โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ตลอดจน

4. สื่อสารให้ประชาชนในชุมชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกับเทศบาลเมือง ทั้งนี้โดยเทศบาลเมืองควรจัดโครงการ/กิจกรรม และจัดหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัด โครงการ/กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดำเนินการโดยประชาชน
